

Innhold

1	SPRÅKFILOSOFI	13
1.1	Språket er juristens viktigste verktøy	13
1.2	Uttrykk, betydning og virkelighet	15
a	Språklige uttrykk	15
b	Betydningene til språklige uttrykk	16
c	Virkelighet (referanse, omfang, saksforhold)	17
d	To typer kunnskap	19
1.3	Flertydighet og vaghet	20
a	Flertydige uttrykk	20
b	Kilder til flertydighet	21
c	Vage betydninger	23
d	Muligheten for å redusere vaghet	24
e	Sammenligning av flertydighet og vaghet	25
1.4	Kontekster	26
a	Språkbruk foregår i en kontekst	26
b	Ulike typer kontekster	27
c	Juridiske kontekster	29
d	Kontekster kan redusere og skape flertydighet	30
1.5	Skillet mellom 'er' og 'bør'	32
a	Deskriptive og normative betydninger	32
b	Ofte er det konteksten som avgjør	33
2	SPRÅKTOLKING	37
2.1	Begrepet 'mulig tolkning'	37
a	Flertydighet som praktisk problem	37
b	Betydningslikhet mellom uttrykk i en kontekst	38
c	Definisjonen er generell i forhold til uttrykk og kontekster	40
d	Hva menes med «kan bety det samme i K»?	41
e	Andre relasjoner mellom språklige uttrykk	43
2.2	Tolkningsretninger	44
a	Trivielle tolkninger	44
b	Tolkningsretninger og flertydighet	45
c	Generelle betydningskontraster	46

2.3	Presishetsrelasjoner	48
a	Tolkningsretning garanterer ikke større presisjon	48
b	De tre presishetsrelasjonene definert	50
c	Spesifisering er ikke en presishetsrelasjon	52
2.4	Språktolking og juridisk tolking	53
a	Lovtolking inkluderer språktolking	53
b	Flertydigheter i lovtekster	55
c	Flertydighet, vaghet og ufullstendighet	58
3	DEFINERING	63
3.1	Juridiske definisjoner	63
a	Legaldefinisjoner	63
b	Andre juridiske definisjoner	65
c	Juridiske definisjoner er normative	67
d	Gjelder en legaldefinisjon utenfor den aktuelle loven?	67
3.2	Generelt om normative definisjoner	69
a	Behovet for definisjoner	69
b	En normativ definisjon er en språkbruksregel for en avgrenset kontekst	70
c	Oppregnende definisjoner	72
d	Definisjoner av typen «kategori og tilleggskrav»	74
e	Definisjoner som kombinerer oppregning og «kategori og tilleggskrav»	76
f	Definisjoner angir nødvendige og tilstrekkelige betingelser	78
3.3	Krav til normative definisjoner	79
a	Definisjoner kan være mer eller mindre vellykkede	79
b	Krav om at definisjonen skal avklare betydningen	80
c	Krav om hensiktsmessig omfang	84
d	Krav om avgjørbarhet	88
3.4	Definisjoner og andre utsagn	92
a	Har vi en definisjon?	92
b	Definisjoner som kan avledes fra andre utsagn	94
4	GENERELT OM ARGUMENTASJON	99
4.1	Argumentasjon i en juridisk kontekst	99
a	Jurister må begrunne sine standpunkter	99
b	Arenaer for argumentasjon i det juridiske feltet	101
c	Avgrensning mot andre tilnærminger	102
d	Deskriptiv og normativ argumentasjon	104
4.2	Den generelle strukturen i et resonnement	105
a	Resonnementer	105
b	Holdbarhet og relevans	106
c	Forholdet mellom resonnement, argumentdiagram og argumenterende tekst	111

4.3	Alternative standpunkter	115
a	Ulike standpunkter gir atskilte resonnementer	115
b	Forholdet mellom standpunkter	116
4.4	Pro og contra	118
a	Nyansert argumentasjon har både grunner og innvendinger	118
b	Standpunktargumenter og holdbarhets- og relevansargumenter	119
c	Holdbarhet og relevans for ulike typer argumenter	123
5	DESKRIPTIV ARGUMENTASJON	127
5.1	Bevisbedømmelse	127
a	Rettsavgjørelser bygger også på fakta	127
b	Bevistema og bevisfakta	128
c	Bevismidlene	130
d	Prosessuelle og kunnskapsteoretiske spørsmål	132
e	Nyansering av fremstillingen	134
5.2	Generelt om deskriptiv argumentasjon	135
a	Standpunkter	135
b	Skillet mellom grunner og årsaker	137
c	Skillet mellom faktuelle og begrepsmessige spørsmål	138
d	Holdbarhet og relevans	139
5.3	Holdbarhet og relevans i bevisbedømmelse	143
a	Argumenter i bevisbedømmelse	143
b	Graden av relevans ved ulike bevismidler	145
c	Atomistisk bevisbedømmelse	147
d	Holistisk bevisbedømmelse	149
6	NORMATIV ARGUMENTASJON	153
6.1	Normativ argumentasjon i det juridiske feltet	153
a	De overordnede problemstillingene er normative	153
b	Formål og mothensyn i lovgivningskonteksten	154
c	Prinsipper som argumenter i det juridiske feltet	156
d	Normative elementer i rettsdogmatisk argumentasjon	158
e	Likhets- og forskjellsargumentasjon i rettsdogmatikken	162
6.2	Generelt om normativ argumentasjon	164
a	Standpunkter	164
b	Holdbarhet og relevans	167
6.3	Regelbaserte argumenter	169
a	Relevansen til et argument kan være en regel	169
b	Ulike typer regler	170
c	Regelen må ofte rekonstrueres	172
d	Holdbarhet og relevans	173
e	Regelbaserte argumenter kan være normative	174

6.4	Konsekvensargumenter	176
a	Konsekvenser av målsettinger og handlingsalternativer	176
b	Konsekvensbetraktninger i det juridiske feltet	177
c	Konsekvensargumenter sammenligner standpunkter	179
d	Holdbarhet og relevans	181
e	Skillet mellom empiriske og logiske konsekvensargumenter .	185
7	ARGUMENTASJONSANALYSE	190
7.1	Deskriptiv og normativ analyse	190
a	Kartlegging og vurdering av argumentasjon	190
b	Virkemidler i deskriptiv analyse	191
c	Rekonstruksjon av implisitte argumenter	192
d	Argumenter som forfatteren bare refererer til	194
e	Kriterier i normativ argumentasjonsanalyse	194
f	Kunnskap om tekstsjangeren	197
7.2	Analyse av lovforarbeider	197
a	Lovgivningsprosessen	197
b	Lovforarbeider som tekstsjanger	198
c	Analysen	199
7.3	Analyse av dommer	200
a	Dommer som tekstsjanger	200
b	Analysen	201
	TILLEGG	205
	Tillegg A Eksempel på analyse av lovforarbeid	207
	Tillegg B Eksempel på analyse av dom	216
	Tillegg C Noen råd om oppgaveløsning	221
	Tillegg D Tidligere gitte seminaroppgaver	226
	Tillegg E Tidligere gitte eksamensoppgaver	231
	LITTERATURLISTE	235
	REGISTER OVER LOVER OG FORSKRIFTER	239
	DOMSREGISTER	241
	STIKKORDSREGISTER	243